

10. Sınıf**YENİ****Türk Dili ve Edebiyatı****KAZANIM
DEĞERLENDİRME
TESTİ****ÇEK KOPAR
24 ADET**

✓ Yeni Nesil Sorularla

✓ Konu Kazanım Odaklı

✓ Akıllı Tahta Uyumlu

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI**TEST 1****10. SINIF****Edebiyatı ve Türkçe**

3. Türklerin siyasal varlık olarak tarih sahnesine çıkmaları, milattan önceki yüzyıllara, Hiungnular Dönemi'ne kadar geriye gitmektedir. Hunlar Dönemi'nde yazının kullanıldığına ilişkin bazı kayıtlar olmakla birlikte, bu yazının niteliği hakkında açık bilgilere sahip değiliz. Bu yüzden Türklerin kullandıkları kesin olarak bilinen ilk alfabe Göktürkler Dönemi'nde yaygınlık kazanan Göktürk alfabesidir. Son yıllarda Issık-Göl yakınında yapılan kazıda, bir kurganda (mezarda) bulunan ve iki satırdan oluşan yazı, Göktürk alfabesi karakterinde olup MÖ V-IV. yüzyıllara tarihlenmektedir. Bu yüzden de Göktürlere bağlanan ilk Türk yazısının Göktürk kağanlığının kuruluşundan yüzyıllarca önce bulunduğunu kabul etmek gerekmektedir.

Bu metinde aktarılan bilgilere ulaşılmasında;

- I. Tarihçiler,
- II. Arkeologlar,
- III. Sosyologlar

edebiyat tarihçilerine yardımcı olan bilim insanlarıdır.

Bu parçada örneklenen durum dikkate alındığında numaralanmış bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I-II
D) II-III   E) I-II-III

4. Egemen, edebiyat dersi ile ilgili bir araştırma yaparken internette, Latin harfleri ile yazılmış metinleri, Göktürk alfabesine çeviren bir uygulama ile karşılaşmış ve Ziya Gökalp'e ait bir şiir parçasını çevirmeyi denemiştir.

- I. Türklüğün vicdanı bir;
Dini bir, vatani bir;
Fakat hepsi ayrılır
Olmazsa lisanı bir

- II. .T.X:TDZYX:HFNYYTH
.T.X:TDZYX:HFNYYTH
.HYYD:THY:THY
.T.X:TDZYX:HFNYYTH

Şiir parçasının alıntılanan bu iki hâli incelendiğinde Göktürk alfabesinin seçeneklerdeki özelliklerinden hangisine ulaşılabilir?

- A) 38 harflidir.
B) 4 ünlü (sesli) harf bulundurulur.
C) 34 ünsüz (sessiz) harf içerir.
D) Sağdan sola doğru yazılır.
E) İlk Türk alfabesidir.

Edebiyat, Din, Tarih; Tarihte Türk Edebiyatı ve Türkçe

1. (I) Batı Türkçesinin XV. yüzyılın sonları ve XX. yüzyılın başları arasındaki dönemine “Osmanlı Türkçesi” denir. (II) Batı Türkçesinin ikinci devresi olan bu dönemde Eski Türkçenin izleri kaybolmuştur. (III) Arapça ve Farsçanın tesiri artmış, Türkçeye çok sayıda Arapça, Farsça kelime girmiştir. (IV) Osmanlı Türkçesi tam beş asır imparatorluğun yazı dili olarak varlığını korumuştur. (V) Türkçenin sınıf dili olmaktan çıkıp halkın dili olmasının sonucu olarak varlığını yüzyıllar boyu sürdürmüştür.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışlığı vardır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

2. Ol gice kim doğdu ol hayrül beşer
Anesi anda neler gördü neler
Dedi gördüm ol Habibin ânesi
Bir acep nur kim güneş pervanesi
Berk urup çıktı evimden nagehan
Göklere dek nur ile doldu cihan
Yukarıdaki beyitler Süleyman Çelebi'nin “Vesîletü'n-Necât” adlı mesnevisinden alıntılanmıştır. Halk arasında *Mevlid* adıyla anılan bu eserde, Hz. Muhammed'in doğumu anlatılmaktadır. Süleyman Çelebi, derin bir Peygamber sevgisiyle yazdığı bu eseri ile Bâtınlık gibi bozuk inançlara da karşı çıkmış ve milletin inanç birliğinin korunması hususunda üzerine düşen görevi hakkıyla yerine getirmiştir.

Bu bilgilerden hareketle *Vesîletü'n-Necât* ile ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

- A) Edebî eserin sosyolojik bir amaçla kurgulanmasını örnekler.
B) Edebî eser ile tarih bilimi arasındaki ilişkiye örnektir.
C) Edebî eserde dinî temaların kullanımına örnektir.
D) Edebî eserlerin siyaset ile ilişkisini örnekler.
E) Edebî eserlerin halk tarafından farklı isimle tanınabileceğini gösterir.

3. Türklerin siyasal varlık olarak tarih sahnesine çıkmaları, milattan önceki yüzyıllara, Hiungnular Dönemi'ne kadar geriye gitmektedir. Hunlar Dönemi'nde yazının kullanıldığına ilişkin bazı kayıtlar olmakla birlikte, bu yazının niteliği hakkında açık bilgilere sahip değiliz. Bu yüzden Türklerin kullandıkları kesin olarak bilinen ilk alfabe Göktürkler Dönemi'nde yaygınlık kazanan Göktürk alfabesidir. Son yıllarda Issık-Göl yakınında yapılan kazıda, bir kurganda (mezarda) bulunan ve iki satırdan oluşan yazı, Göktürk alfabesi karakterinde olup MÖ V-IV. yüzyıllara tarihlenmektedir. Bu yüzden de Göktürklerle bağlanan ilk Türk yazısının Göktürk kağanlığının kuruluşundan yüzyıllarca önce bulunduğunu kabul etmek gerekmektedir. Bu metinde aktarılan bilgilere ulaşılmasında;

- I. Tarihçiler,
II. Arkeologlar,
III. Sosyologlar

edebiyat tarihçilerine yardımcı olan bilim insanlarıdır.

Bu parçada örneklenen durum dikkate alındığında numaralanmış bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) II ve III   E) I, II ve III

4. Tarih, genel konularla ilgilenir. Deney ve gözleme, istatistik verilere dayanarak her zaman, her yerde geçerli olan kurallar belirler. Öğretmeyi, bilgilen-dirmeyi amaçlar. Edebiyat ise yer ve zamana göre değişen özel konuları sezdirici, duyurucu bir tutumla ele alır. Gerçekte o, değişen olgulara rağmen değişmeden kalan “aşk, ölüm, özlem, yaşama sevinci” gibi evrensel değerleri işler. Bir edebî eseri yaşatan da bu kalıcı değerlere dayanması ve iyiden de öte güzel yazılmış olmasıdır. Bu bağlamda, edebî metinler ----; tarihî metinler ise ---- niteliklere sahiptir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla getirilecek sözcükler aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) sanatsal - bilimsel   B) bilimsel - sanatsal
C) özgün - öznel   D) estetik - vasat
E) etkileyici - sıkıcı

5. Türk dilinin ortaya çıkış tarihi kesin olarak bilinememektedir. Türkçenin bilinen yazılı metinlerinden önceki dönemleri “karanlık dönem” olarak kabul edilmektedir. Türkçenin yazılı ürünlerle takip edilebilen VII. yüzyıldan XIII. yüzyıla kadar olan dönemine “Eski Türkçe Dönemi” denir. Dönem Türkçesinin özellikleri Göktürk, Uygur ve Karahanlı metinlerinde görülür. Türkler tarihi boyunca çeşitli alfabeler kullanmışlardır. Bunlar tarihsel sıralamasına göre;

- I. Göktürk alfabesi,
  - II. Arap alfabesi,
  - III. Latin alfabesi
- olmak üzere üç çeşittir.

Bu metinde verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Üç tür alfabe kullanılması
- B) Alfabelerin tarihsel sıralaması
- C) Sözü edilen dönemin “Eski Türkçe Dönemi” olarak isimlendirilmesi
- D) Göktürk alfabesinin bilinen en eski alfabe olması
- E) Türkçenin ortaya çıkış tarihinin kesin olarak bilinmemesi

6. I. Edebiyatın konusu insandır ve insan toplum içinde yaşayan bir varlıktır.
 II. Edebî metinler, insanı, insanın diğer insanlarla ilişkilerini işler.
 III. Edebî eserleri ortaya koyanlar insanlardır, insanlar bir toplumda yaşar ve yaşadıkları toplumun özelliklerini de ortaya koydukları edebî eserlere yansıtırlar.
 IV. Toplamların gelenek, görenek ve yaşam biçimleri edebî eserlere yansır.
 V. Edebî metinlerde, özellikle olay ve durum metinlerinde olaylar, bir mekânda ortaya çıkar ve o mekânın izlerini taşır.

Numaralanmış cümlelerden hangisinde edebiyatın farklı bir bilim dalı ile ilişkisi kurulmuştur?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

7. Edebiyat tarihi, medeniyet tarihinin en önemli kısmıdır. Bir milletin uzun asırlar esnasında geçirdiği fikrî ve hissî gelişmeyi belirten bütün kalem ürünlerini inceleme ile onun manevi hayatını, gerçekte olduğu gibi tasvire çalışır. Bir milletin edebiyatı, millî ruhu ve millî hayatı göstermek için en samimi ayna sayılabilir. “Bir millet, hayatı nasıl görüyor? Nasıl düşünüyor? Nasıl hissediyor?” biz, bunu en doğru ve en canlı olarak o milletin fikir ve kalem ürünlerinde bulabiliriz.

Bu parçadan hareketle edebiyat ve tarih ilişkisi için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Edebî ürünler, bir milletin geçmişten geleceğe tüm hayatı ile ilgili verileri taşıyarak bir anlamda tarihine ışık tutar.
- B) Yazarların etkili ve gerçekçi ürünler ortaya koymasının birinci koşulu kendi tarihleri başta olmak üzere dünya tarihine yakınlık duyma olmasıdır.
- C) Medeniyet tarihinin en önemli kısmını edebiyat tarihinin oluşturmasında, bu eserleri kaleme alan kişilerin sanatçı bakış açısına sahip olmalarının rolü vardır.
- D) Toplumun aynası olacak edebî eserlerin bir tarih metninin sıklığından sıyrılıp estetik kaygılarla kurgulanması esastır.
- E) Gerçeklerden yola çıkmayan metinlerin edebiyat tarihinin en zayıf ürünleri olması, yazarları tarihle ilgilenmeye itmiştir.

8. (I) İslamiyet öncesi Türk edebiyatında ürünleri icra edenlere kam, baksı, ozan, şaman, oyun isimleri verilirdi. (II) Bu dönemde av törenine sığır, ziya-fetlere şölen, ölüm törenlerine ise yuğ adı verilirdi. (III) Şiirde hece ölçüsü, yarım kafiye, nazım birimi olarak ise dörtlük kullanılırdı. (IV) Bu dönemde yaşamış günümüze kadar ismi gelmiş ilk Türk şairinin adı Aprıncur Tigin'dir. (V) Bu dönemin edebî ürünleri sav, sagu, koşma ve destandır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

Dede Korkut ve Halk Hikâyeleri, Mesnevi

1. Bir eşek var idi zaif ü nizar
Yük elinden katı şikeste vü zâr

Gâh odunda vü gâh suda idi
Dün ü gün kahr ile kusuda idi

Oİ kadar çeker idi yükler ağır
Ki teninde tû komamıştı yağır

Dudağı arkmış u düşmüş eşek
Yorulur arkasına konsa sinek

Kargalar derneği kulağında
Sineğin seyri gözü yağında

Arkasından alınca palanı
Sanki it artuğıydı kalanı

Bir gün ıssı eder himâyet ana
Ya'ni kim gösterir inayet ana

Bir parçası alıntılanan yukarıdaki eser ve yazarı aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) Şeyh Galip – *Hüsni ü Aşk*
B) Ahmedî – *İskendernâme*
C) Şeyhî – *Harnâme*
D) Fuzûlî – *Beng ü Bade*
E) Nâbi – *Hayrabad*

2. (I) On iki hikâyeden ve bir ön sözden oluşmuştur.
(II) Hikâyeler, Hazar Gölü'nün doğu ve batı çevresindeki coğrafyada geçmiştir. (III) Dede Korkut, eserde yer alan bir kahramandır, bilge kişidir.
(IV) 15. yüzyılda sözlü olarak ortaya çıkan eser, Oğuzların savaşlarını ve iç çekişmelerini anlatır. (V) Destandan halk hikâyeciliğine geçişin ilk örneğidir.

Dede Korkut Hikâyeleri'nin özelliklerinin anlatıldığı bu parçada numaralı cümlelerin hangisindeki bilgi yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. I.
Saçma ey göz eşkden gönlümdeki odlara su
Kim bu denlü dutuşan odlara kılmaz çâre su

II.
Ne yular derdi ne gâm-ı pâlân
Ne yük altında haste vü nâlân

III.
Çiçeklerle çemen öyle bezenmiş
Ki cennet dir isen ana revadur

Numaralanmış beyitlerden hangileri mesneviden alınmıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

4. Deli Dumrul sürdü, babasının yanına geldi.
Babasının elini öpüp söylemiş, görelim hanım ne söylemiş:
Ak sakallı, aziz, izzetli canım baba
Biliyor musun neler oldu?
Küfür söz söyledim,
Hak Teâlâ'ya hoş gelmedi,
Gök üzerinde al kanatlı Azrail'e emreyledi,
Uçup geldi
Benim akça göğsümü bastırıp kondu,
Hırıldatıp tatlı canımı alır oldu.
Baba senden can dilerim, verir misin?
Yoksa oğul Deli Dumrul diye ağlar mısın?

Bu parça aşağıdaki eserlerin hangisinden alınmıştır?

- A) *Divanü Lügati't-Türk*
B) *Kutadgu Bilig*
C) *Dede Korkut Hikâyeleri*
D) *Divan-ı Hikmet*
E) *Atabetü'l Hakayık*

5. Billah bu özge maceradır
Sen bakma ki defter-i beladır

Zannetme ki şöyle böyle bir söz
Gel sen dahi şöyle böyle bir söz

Bu parça aşağıdaki metin türlerinin hangisinden alınmıştır?

- A) Mesnevi B) Halk hikâyesi
C) Destan D) Koşuk
E) Gazel

6. Demir zincir ile boğayı getirdiler. Boğa dizin çöktü, boynuzuyla bir mermer taşı yoğurdu, peynir gibi ditti.

Kâfirler Aydur:

— Şimdi yiğidi atar, yıkar, serer, yırtar dediler.

Bunu işidecek kırk yiğit ağlaştılar.

Kanturalı sağına baktı, kırk yiğidin ağlar gördü; soluna baktı, öyle gördü. Aydur:

— Hey kırk eşim, kırk yoldaşım! Neye ağlarsınız? Kopuzum getirin, öğün beni, dedi.

Burada kırk yiğit Kanturalı'yı öğmüşler, görelim Hânım nice öğmüşler. Aydur:

— Sultanım Kanturalı!

Babanın ağban eşiğinde

Karavaşlar inek sağlar, görmedin mi?

“Boğa boğa” dedikleri

Kara inek buzağısı değil midir?

Alp erenler kırımından korkar mı olur?

Kanturalı:

— Mere, boğanızı koyuverin, gelsin! dedi. Boğanın zincirin aldılar, salıverdiler. Boynuzu elmas cıda gibi. Kanturalı'nın üzerine sürdü. Boğanın adı görklü Muhammed'e salavat getirdi. Boğanın alnına bir yumruk öyle urdu kim, boğayı çöktetti. Alnına yumruğun tayadı, sürdü, meydanın başına çıkardı. Çok çalıştılar, ne boğa yener, ne Kanturalı yener. Küt küt boğa solumaya başladı, ağzı köpüklendi.

Bu parçayla ilgili aşağıdaki ifadelerin hangisi söylenemez?

- A) Seci ve armonilerden yararlanılmıştır.
B) İslamiyet kültürünün etkisi metinde görülür.
C) Anlatım olarak henüz gelişmekte olan bir Türkçe görülmektedir.
D) Nazım-nesir karışık bir eserdir.
E) Dönemin zihniyetine ulaşılabilecek kavramlar vardır.

7. Oğlancık kaçmadı, ak meydanın ortasında durdu. Boğa da oğlana sürdü geldi. Diledi ki oğlanı helak kılsın. Oğlan yumruğu ile boğanın alnına kıyasıya tutup vurdu. Boğa geri geri gitti. Boğa oğlana sürdü tekrar geldi. Oğlan yine boğanın alnına yumruğu ile sert vurdu. Oğlan bu sefer boğanın alnına yumruğunu dayadı, sürdü meydanın başına çıkardı. Boğa ile oğlan bir hamle çekiştiler. Ne oğlan yener ne boğa yener. Oğlan fikreyledi der: Bir dama direk vurdular, o dama destek olur, ben bunun alnına niye destek oluyorum, dedi.

Oğlan boğanın alnından yumruğunu giderdi, yolundan savuldu. Boğa ayak üstünde duramadı, düştü tepesinin üstüne yıkıldı. Oğlan bıçağına el attı, boğanın başını kesti. Oğuz beyleri gelip oğlanın başına toplandılar, aferin dediler. Dedem Korkut gelsin, bu oğlana ad koysun, beraberine alıp babasına varsın, babasından oğlana beylik istesin, taht alversin, dediler.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kahramanlık, yiğitlik teması hâkimdir.
B) İslamiyet öncesi Türk törelerine rastlanmaktadır.
C) *Dede Korkut Hikâyeleri*'nden alınmıştır.
D) Anlatmaya bağlı edebî metin türünü örnekler.
E) Günümüzde biyografi türünü karşılar.

8. Geleneksel bir içeriği olan, kuşaktan kuşağa sözlü olarak aktarılan halk edebiyatı ürünlerine ---- denir. Genellikle aşk ve kahramanlık konularını işler. Hikâye türünün en eski örnekleri olan ve destandan modern hikâyeye geçişi sağlayan anonim eserlerdir. Kişilerin olağanüstü özellikleri oldukça sınırlıdır. Belirli anlatıcıları vardır. Nazım-nesir iç içedir. *Kerem ile Aslı, Tahir ile Zühre, Ferhat ile Şirin* örneklerinden birkaçıdır.

Bu parçada tanıtılan yazı türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hikâye B) Efsane
C) Halk hikâyesi D) Masal
E) Destan

Tanzimat Edebiyatında ve Millî Edebiyat'ta Hikâye - I

1. Millî Edebiyat Dönemi'nde hikâyeler bir olay merkezinde gelişir ve sonuçlanır. Bu tür metinlerde merak unsuru ön plandadır. Bu tarz hikâyelerin en önemli örneklerini Fransız yazar Maupassant vermiştir. Bu sebeple bu tür hikâyeler "Maupassant tarzı hikâye" adıyla da anılır. Bu hikâyelerde öncelikle olayın oluşumu sergilenir. Daha sonra olayla ilgili bir düğüm noktası oluşur. Sonuç bölümünde ise düğüm çözümlenerek başta oluşan merak duygusu giderilir.

Sözü edilen hikâye türü aşağıdakilerin hangisidir?

- A) Olay hikâyesi   B) Modern hikâye
C) Durum hikâyesi   D) Kesit hikâyesi
E) Kısa hikâye

2. Millî Edebiyat Dönemi hikâyelerinde tarihimizde kahramanlıklar gösteren tiplere yer verilmiştir. Konusunu geçmişimizden alan bu tür hikâyelerin yazılma nedenleri ise şanlı geçmişimize sığınarak ondan güç alma, millî duyguları pekiştirme ve bu sayede milletçe yeniden güçlü bir biçimde ayağa kalkabilmek olarak sıralanabilir.

Aşağıdaki verilen hikâyelerden hangisi bu tema ile yazılmamıştır?

- A) *Pembe İncili Kaftan*
B) *Başını Vermeyen Şehit*
C) *Kaşığı*
D) *Kızıl Elma Neresi?*
E) *Ferman*

3. Tanzimat edebiyatı hikâyesinde genel olarak,

- Tesadüflere çok yer verilmiştir.
- Yazarların kişiliği gizlenmemiştir.
- Olayın sonunda, genellikle iyiler ödül, kötüler ceza almıştır.

özellikleri görüldüğü dikkate alınırsa aşağıdaki akımlardan hangisinin etkisinde yazıldığı söylenebilir?

- A) Romantizm   B) Realizm
C) Natüralizm   D) Klasisizm
E) Hümanizm

4. Divan edebiyatımızın, *Leyla ile Mecnun*, *Hüsrev ile Şirin*, *Yusuf ile Züheyla* vb. mesnevilerini; halk edebiyatımızın, *Kerem ile Aslı*, *Tahir ile Zühre*, *Arzu ile Kanber* vb. hikâyelerini; meddah hikâyelerini; *Battal Gazi*, *Hayber Kalesi* vb. dinsel ve tarihsel hikâyeleri bir kenara bırakırsak Avrupa'daki anlamda hikâye, Türk edebiyatına, Tanzimat edebiyatı ile girmiştir. Çeviri ile başlayan bu süreç, taklitler ile devam ederek gelişmiş ve Türk hikâyesi kimliğini kazanmaya başlamıştır.

Bu dönemde yazılan ilk hikâye örnekleri ve yazarı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) *Küçük Şeyler* - Samipaşazade Sezai
B) *Cezmi* - Namık Kemal
C) *Karabibik* - Nabizade Nazım
D) *Telemak* - Yusuf Kâmil Paşa
E) *Köylü Kızların Şarkısı* - Muallim Naci

5. (I) Tanzimat edebiyatı hikâyesinde olaylar çoğunlukla günlük yaşamdan veya tarihten alınmıştır; olayların olmuş ya da olabilir izlenimini bırakması gerektiği konusunda bütün Tanzimat hikâyecileri birleşmişlerdir. (II) İlk hikâyelerde topluluk önünde anlatılan meddah hikâyelerinin etkisi ve tekniği görülür. (III) Bu dönem bazı sanatçılar halkı hedef alırken bazıları da aydınlara seslenmiştir; halka seslenen yazarlar sade dille, aydınlara seslenen yazarlarsa yabancı sözlük ve dil kuralları ile yüklü bir dille yazmışlardır. (IV) Eserler genel olarak duygusal, acıklı konular üzerine kurulmuştur. (V) Tanzimat edebiyatının ilk döneminde yetişen yazarlarda realizm ve natüralizm, ikinci dönemde yetişenlerde romantizm etkisi görülür.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışlığı vardır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

6. Abdurrahman Çelebi, Hoca Efendi'nin ihtiyar eşeği idi. Siyah, huysuz, inatçı bir hayvan... Her sabah bizim gibi erkenden mektebe gelir, akşam kadar kalır; evlerimizden nöbetle getirdiğimiz kucak kucak otları, yazsa ağaçların, kışsa sol taraftaki abdestlik sundurması altında yavaş yavaş yedi. Ona su vermek, onu tımar etmek mektepte bir imtiyazdı. Hoca Efendi'ye kim yaranırsa bu mükafatı kazanırdı. Mektebin kapısına dar, taş bir merdivenle çıkılırdı. İçeri girilince ta karşıya Hoca Efendi'nin rahlesi gelirdi. Rahlenin önünde top yavrusu, müthiş, tuhaf bir tüfek gibi, siyah kayışlı, ağır falaka asılı dururdu. Hepimiz kırk çocuktuk.

Millî Edebiyat Dönemi'ne ait bu parça aşağıdaki hikâyelerin hangisinden alınmış olabilir?

- A) *Falaka* B) *Kaşığı*
C) *Primo Türk Çocuğu* D) *Sanduka*
E) *Perili Köşk*

7. İpek fabrikasının geniş cephesi ayla ışıldadı. Kapının önünden birkaç kişi acele acele geçti. Ben isteksiz, nereye gideceği meçhul adımlarla yürürken kapıcı, arkamdan seslendi:
— Nereye?
— Şöyle bir gezineyim, dedim.
— Cambaza gitmiyor musun?
Cevap vermediğimi görünce ilave etti:
— Herkes gidiyor. Bursa'ya daha böylesi gelmemiş.
— Hiç niyetim yok, dedim. Yalvardı, yalvardı beni, fabrikayı beklemeye razı etti. Biraz oturdum, bir çay içtim, bir türkü söyledim. Sonra canım sıkıldı. Ne etsem dedim, kalktım, kapıcı odasındaki çivili bastonu aldım, fabrikayı dolaşmaya çıktım. Kızların çalıştığı kozahaneyi geçer geçmez bir pıtırı işittim. Cebimdeki elektrik fenerini yaktım. Etrafı taradım, fenerin uzanan gür ışığında kaçmaya çabalayan iki çıplak ayak gözüktü. Arkasından seğirttim, kaçanı yakaladım. Kapıcı odasına hırsızla beraber girdik. Kapıcının sarı ışıklı fenerini yaktım. Ay, bu ne küçük hırsızdı böyle! Ellerimin içinde kırarcasına sıkıttım eli ufacıktı.

Bu parçada olay örgüsü ile ilgili,

- I. Kapıcı, kahramana neden seslenmiştir?
II. Kahraman, neden fabrikayı beklemektedir?
III. Kahraman hırsız neden serbest bırakmıştır?

sorularından hangisine yanıt alınamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

8. Batılı tarzda hikâye türü edebiyatımıza girdiği dönemden itibaren önemli tartışma konularından biri de hikâyenin gerektirdiği dil anlayışı olmuştur. --- sanatçıları eserlerin sade dille yazılması gerektiğini savunmuşlarsa da bunda pek başarılı olamamışlardır. --- Sanatçıları, dilde sadeleşmek bir yana "Sanat, sanat içindir." anlayışı ile yazdıklarından ve aydın zümreye seslendiklerinden daha ağır bir dil kullanmışlardır. --- ise Ziya Gökalp'in ve Ömer Seyfettin'in "Yeni Lisan" makalesindeki görüşleri doğrultusunda hikâyelerini yalın bir dille yazmışlardır.

Bu parçada boş bırakılan yerler aşağıdakilerden hangisi ile sırasıyla tamamlanmalıdır?

- A) Tanzimat sanatçıları - Servetifünun sanatçıları - Millî Edebiyatçılar
B) Millî Edebiyatçılar - Halk edebiyatı sanatçıları - Cumhuriyet sanatçıları
C) Tanzimat sanatçıları - Millî Edebiyatçılar - Servetifünun sanatçıları
D) Servetifünun sanatçıları - Tanzimat sanatçıları - Cumhuriyet sanatçıları
E) Millî Edebiyatçılar - Servetifünun sanatçıları - Tanzimat sanatçıları

9. Dar kapısından başka aydınlık girecek hiçbir yeri olmayan dükkânında tek başına, gece gündüz kıvılcımlar saçarak çalışan Koca Ali, tıpkı kafese konmuş terbiyeli bir arslanı andırıyordu. Uzun boylu, iri pençeli, kalın pazılı, geniş omuzlu bir pehlivandı. On yıldır bu karanlık in içinde ham demirden dövdüğü kılıç ve namluları, tüm Anadolu'da, tüm Rumeli'de, sınır boylarında büyük bir ün kazanmıştı. Hatta İstanbul'da bile yeniçeriler, satın alacakları kamaların, saldırmaların, yatağanların üstünde "Ali Usta'nın işi" damgasını arıyorlardı. O, çeliğe çifte su vermeyi biliyordu. Uzun kılıçlar değil, yaptığı kısacık bıçaklar bile iki kat olur, kırılmazdı. "Çifte su vermek" sanatının, yalnız ona özgü bir sırrı vardı. Yanına çırak almaz, kimseyle çok konuşmaz, dükkânından dışarı çıkmaz, durmadan uğraşırdı. Bekârdı. Hısımlı, akrabası yoktu. Kentin yabancısıydı. Kılıçtan, demirden, çelikten, ateşten başka söz bilmez; pazarlığa girmez, müşterileri ne verirse alırdı.

Bu hikâye parçasında sözü edilen kişi için aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

- A) Utangaç B) Maharetli C) Kendi hâlinde
D) Yalnız E) Kanaatkâr

Tanzimat Edebiyatında ve Millî Edebiyat'ta Hikâye – II

1. Tanzimat edebiyatı sanatçıları romantizm akımının etkisiyle toplumu bilgilendirmek amacıyla edebî eserleri bir araç olarak kullanmışlardır. Bu da o dönemde verilen eserlerin çoğunun teknik yönden kusurlu olmasına neden olmuştur. Kendi iç dünyasından ziyade dış çevreyi anlatması yönüyle dikkatleri çeken ----, ---- adlı eserler serisindeki hikâyeler, Türk edebiyatındaki ilk yerli hikâye örnekleridir. Sosyal fayda peşinde koşan yazar, okuyucu için yararlı gördüğü telkinleri ön planda tuttuğu için modern hikâye tekniğine tamamen bağlı kalmamıştır. Hikâye türü, Tanzimat'tan sonra da gelişimini devam ettirmiştir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) Ahmet Mithat Efendi'nin – *Letâif-i Rivâyât*
B) Sami Paşazade Sezai'nin – *Küçük Şeyler*
C) Emin Nihat'ın – *Müsameretnâme*
D) Giritti Aziz Efendi'nin – *Muhayyelat*
E) Nabizade Nazım'ın – *Haspa*

2. Tanzimat Dönemi yazarlarından. Yazı hayatına makale, sohbet, tiyatro eserleri yazarak başladı. Şöhretini *Sergüzeşt* romanı ve Batılı anlamda ilk hikâye kitabıyla kazandı. ----, *Sergüzeşt*'te Dilber adlı cariyeye bir kızın trajik yaşamını işledi. ---- adlı hikâye kitabı ise toplam altı hikâyeden oluşup Türk edebiyatında Batılı anlamda ilk hikâye örneği olarak kabul edildi. Romantizmin izlerinin de görüldüğü sanatçı, *Sergüzeşt*'te halktan kahramanlar seçerek gerçekçiliğe yöneldi. *Şir*, *Rumûzu'l-Edep* eserlerinden bazılarıdır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) Ahmet Mithat Efendi – *Letâif-i Rivâyât*
B) Şemsettin Sami – *Kıssadan Hisse*
C) Emin Nihat – *Müsameretnâme*
D) Sami Paşazade Sezai – *Küçük Şeyler*
E) Recaizade Mahmut Ekrem – *Şemsa*

3. Mehmet diyordu ki...
— Ülen Gülter, artık sen şeker filan getirmiyon?
Gülter:
Her taraf kitli, ne yapayım, diyordu.
Mehmet, garip bir şapırtı içinde Eleni'ye de,
— Ülen, gece niçin gelmiyon? Sana helva yapıp saklıyom, diye soruyor, Eleni,
Yakalanacağız vire! Sonra Hanım bizi kovacak, diye çırpınıyordu.
Aralarında çıtır pıtır bir sohbet başladı.
Hatice Hanım, gözünü açmıyor, yüreği çarparak merakla dinliyordu.
Gülter,
— Ah o terlikler, dedi. Her işimizi bozdu. Hanım'ın geldiği artık hiç duyulmuyor. Ne yapsak yakalanıyoruz. Eskiden ne iyiydi. Yüksek ökçelerin takırtısından evin en üst katında kımıldadığını duyardık.
Sohbet uzadıkça kendi göremediği başka rezilliklerin ayrıntılı hikâyelerini duyuyordu. Dayanamadı. Gözlerini açarak:
Sizi alçak, hırsız, namussuzlar. Defolun şimdi evimden, dedi.

Aşağıdakilerden hangisi bu parça ile ilgili söylenemez?

- A) Günlük konuşma dilinden yararlanılmıştır.
B) Gözlemci anlatıcının bakış açısı kullanılmıştır.
C) Üçüncü kişi ağızından yazılmıştır.
D) Diyalog tekniğine yer verilmiştir.
E) Olay hikâyesinin bir örneğidir.

4. Tanzimat edebiyatının ilk döneminde yetişen ve romantizm akımının etkisi altında kalan yazarların eserlerinde bu akımın özelliği ile ilgili,

- I. Tesadüflere çok yer verilmiştir.
II. Olaylar, hiç değiştirilmeden yansıtılmıştır.
III. Sırası düştükçe olayın akışı durdurulmuş, birtakım bilgiler verilmiştir.
IV. Yazarların kişiliği gizlenmemiş, olaylar okuyucuyla konuşa konuşa yürütülmüştür.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve III
D) II ve III   E) II ve IV

5. I. Hikâyeler teknik olgunluğa erişmeye başlamış; olay, zaman, mekân, kişi ve anlatım bir bütünlük içerisinde verilmiştir.
- II. Hikâyeler, *Yeni Lisan* makalesinde ortaya konulan dil anlayışıyla sade bir dil ile yazılmıştır.
- III. Millî Edebiyat Dönemi'nde Maupassant tarzı (olay hikâyesi) hikâyeler ağırlıktadır.
- IV. Aralarındaki farklılıklara rağmen sanatçıların hepsi, yerli yaşamı ve Anadolu'yu eserlere yansıtmada konusunda ortak düşüncelere sahip olmuştur.
- V. Millî Edebiyat Dönemi'nde “sanat, sanat için” anlayışı hâkimdir.

Numaralanmış özelliklerden hangisi Millî Edebiyat hikâyesi ile ilgili doğru bir bilgi değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. I. *Rahmet* • Reşat Nuri Güntekin
- II. *Bahar ve Kelebekler* • Halide Edip Adıvar
- III. *Eski Ahbap* • Ömer Seyfettin
- IV. *Dağa Çıkan Kurt* • Yakup Kadri Karaosmanoğlu
- V. *Gurbet Hikâyeleri*

Numaralanmış hikâye türündeki eserler karşıdaki sanatçılarla eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. I. *Başını Vermeyen Şehit*
- II. *Memleket Hikâyeleri*
- III. *Harap Mabettler*
- IV. *Millî Savaş Hikâyeleri*

Numaralanmış hikâye türündeki eserlerle aşağıdaki sanatçılar eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?

- A) Yakup Kadri Karaosmanoğlu
- B) Halide Edip Adıvar
- C) Ömer Seyfettin
- D) Reşat Nuri Güntekin
- E) Refik Halit Karay

8. Millî Edebiyat Dönemi hikâyecilerindendir. Balıkesir Gönen'de doğdu. Selanik'te çıkan Genç Kalemler dergisinde yayımladığı *Yeni Lisan* makalesinde sade halk dilini savunan bir idealist olarak yazı hayatına başladı. Ziya Gökalp ve Ali Canip Yöntem ile Millî Edebiyat davası uğruna çalıştı; eserlerini *Yeni Mecmua*, *Şair*, *Büyük Mecmua* gibi dergilerde yayımladı. Konularını gündelik hayat-tan, çocukluk ve askerlik anılarından, tarihten, menkıbe, fıkra ve efsanelerden aldı. Eserlerinde betimleme ve çözümlemeye değil olaya önem verdi ve olay hikâyeciliğinin en önemli ismi oldu.

Aşağıdaki hikâye türündeki eserlerden hangisi bu parçada tanıtılan sanatçıya aittir?

- A) *Bir Serencam*
- B) *Gurbet Hikâyeleri*
- C) *Falaka*
- D) *Dağa Çıkan Kurt*
- E) *Roçıld Bey*

9. “Ulusal kaynaklara dönme” sözü; dilde sadeleşme, hece ölçüsünü benimseme, yerli hayatı yansıtmada anlamında kullanılmış ve bunları gerçekleştirmeyi amaç edinen edebiyat hareketine Millî Edebiyat adı verilmiştir. Dilde sadeleşme hareketi, 1911'de Genç Kalemler dergisinde “----” makalesinde ileri sürülen görüşler doğrultusunda başlamıştır. Millî Edebiyat Dönemi'nde sanatçılar konuşma dilini yazı dili hâline getirmeyi amaçlamışlar ve bu doğrultuda eserler vermişlerdir. Bu anlayışla ----, millî bir edebiyatın ancak halkın kullandığı dille gerçekleşeceğini belirtmiştir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) *Yeni Lisan* – Ömer Seyfettin
- B) *Edebiyat ve Hukuk* – Hüseyin Cahit Yalçın
- C) *Mukaddime* – Namık Kemal
- D) *Yeni Lisan* – Mehmet Emin Yurdakul
- E) *Dekadan* – Ahmet Mithat Efendi

İslamiyet Öncesi Şiir ve Geçiş Dönemi - I

1. Yaruk tengriler yarlıkazun
Yavaşım birle
Yakışıp anırmalı
Küçlüg biriştirler küç birzün
Közi karam birle
Külüşügin oluralım.
(Günümüz Türkçesi)
Nurlu tanrılar buyursun
Yumuşak huylum ile
Birleşip bir daha ayrılmayalım
Güçlü peygamberler güç versin
Kara gözlüm ile
Gülüşerek yaşayalım.

İslamiyet öncesi döneme ait, şairi bilinen ilk Türk aşk şiirinden alınan bu bölümünden yola çıkılarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Şiirin ahenk unsurları kullanılmıştır.
B) Dinî motiflerden yararlanılmıştır.
C) Anlatımı güçlendiren sıfatlara başvurulmuştur.
D) Lirik bir anlatıma ulaşılmıştır.
E) Belli bir uyak düzeniyle oluşturulmuştur.

2. (I) Eski Türklerde eğlencelerde söylenen, genellikle aşk, doğa ve yiğitlik konularını işleyen, "baksı" adı verilen çalgı eşliğinde söylenen şiirlere "koşuk" adı verilir. (II) Eski Türkler yılda bir kez, belli dönemlerde, "sığır" adını verdikleri kutsal av törenleri düzenlerlerdi. (III) "Şölen" adı verilen ziyafetlerde ve kazanılan savaşlardan sonra bütün boyların erkekleri bir araya gelerek eğlenirdi. (IV) Hece vezniyle söylenen bu şiirlerde genellikle yarım ka-fiye kullanılmıştır. (V) Dörtlülük nazım birimiyle yazılan koşukların uyak düzeni aaab - cccb - dddb... şeklindedir. (VI) Koşuk; söyleyiş biçimi, söylenme ortamı, zamanı ve şekil özellikleri bakımından, âşık edebiyatı nazım şekillerinden koşmayla; divan edebiyatı nazım şekillerinden mesnevi ile büyük benzerlikler göstermektedir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangilerinde bilgi yanlışlığı vardır?

- A) I ve IV   B) I ve VI   C) II ve III
D) III ve VI   E) IV ve V

3.

I	Sagu	Koşma	Mâni	Destan
II	Masal	Efsane	Destan	Bilmece
III	Sagu	Koşuk	Sav	Destan
IV	Masal	Koşuk	Mâni	Sav
V	Sagu	Sav	Destan	Mesnevi

Tabloda numaralanmış yerlerin hangisinde destan dönemi edebî ürünleri bir arada verilmiştir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

4.

- I. Şiirler ezgi ile söylenmiştir çünkü ezgi, sözlü gelenek içinde şiirlerin hatırlanmasını ve aktarılmasını kolaylaştırmıştır.
II. Şiirlerde genellikle yarım uyağa başvurulmuştur çünkü doğaçlama şiir oluşturulurken tam ya da zengin uyak kurmak zordur.
III. Şiirlerin özgün hâlleri korunamamıştır çünkü İslamiyet'in kabul edilmesiyle bu şiirler değerini yitirmiştir.

İslamiyet Öncesi Dönem Türk şiiri ile ilgili bu neden-sonuç ilişkilendirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) I ve III   E) I, II ve III

5.

Türlüg çeçek yarıldı
Barçın yadım kerildi
Uçmak yeri körüldi
Tumlug yana kelgüsüz
(Günümüz Türkçesiyle)
Türlü çiçek yarıldı,
İpek döşek serildi,
Cennet yeri görüldü,
Soğuklar geri gelmez.

Bu şiir parçası için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Âşık tarzı halk şiiri örneğidir.
B) 7'li hece ölçüsüyle oluşturulmuştur.
C) Düz uyak şeması vardır.
D) Nazım birimi dörtlüktür.
E) İlkbaharın gelişinden bahsedilmektedir.

6.

I	İslamiyet	Kopuz	Sığır	Hece
II	Kam	Şölen	Dörtlük	Hece
III	Yuğ	Dörtlük	Koşma	Baksı
IV	Şamanizm	Sagu	Hece	Gazel
V	Hece	Cönk	Destan	Koşuk

Tablodakilerin hangilerinde tüm kavramlar destan dönemi şiiri ile ilgilidir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve III
D) II ve IV   E) III ve V

7.

- Hece ölçüsü kullanılmıştır.
- Genellikle toy denen ziyafetlerde söylenir.
- Lirik ve pastoral konular ağırlıktadır.
- Düz kafiye şeklinde uyaklanır.

Sözlü Dönem ile ilgili özellikleri verilen nazım şekli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Koşuk   B) Semai   C) Varsağı
D) Destan   E) Semai

8.

Kişig til ağırılar bulur kut kişi
Kişig til ucuzlar barır er başı

Kutadgu Bilig'den alınan bu beyitte seçeneklerdeki ifadelerin hangisinin üzerinde durulmuştur?

- A) İnsanın değerini ve kıymetini dili belirler.
B) İnsan cömert oldukça saygı görür.
C) Anlayış ve bilgiye tercüman olan dildir.
D) Değerli kişinin sözü değerli sayılır.
E) Bilgisiz insanın sözü başına iş açar.

9.

Sagu ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Ölen kişinin ardından söylenen şiirlerdir.
B) *Divanü Lugatit-Türk* adlı eser sayesinde örnekleri günümüze ulaşmıştır.
C) Baksı adı verilen yas törenlerinde söylenmiştir.
D) Hece ölçüsü, genellikle yarım uyak ve redif kullanılmıştır.
E) Halk edebiyatında "ağıt", divan edebiyatında "mersiye" ile tema olarak benzer.

10.

Kar buz kamug erüşdi

Taglar suvı akışdı

Kökşin bulıt örüşdi

Kayguk bolup ügrişür

(Karlar ve buzlar hep eridi / Dağların suyu aktı / Mavimsi bulutlar belirdi / Kayıklar gibi sallanıp duruyor)

Bu parçanın nazım biçimi aşağıdakilerin hangisidir?

- A) Koşuk   B) Sagu   C) Koşma
D) Destan   E) İlahi

11.

Bulnar mini öles köz

Kora mengiz kızıl yüz

Andın tomar tükel tuz

Bulnap yana ol kaçar

(O baygın gözler beni avlıyor ve üzerinde kara benler bulunan o pembe yüz beni tutsak ediyor. Bütün güzellikler ondan damlıyor sanki. Beni tutsak ediyor, sonra da kaçıp gidiyor.)

Bu dörtlükteki uyak türü aşağıdakilerin hangisidir?

- A) Yarım   B) Tam   C) Zengin
D) Cinaslı   E) Tunç

İslamiyet Öncesi Şiir ve Geçiş Dönemi – II

1. “Mutluluk veren bilgi” anlamına gelen *Kutadgu Bilig*’de toplum hayatındaki bozuklukları düzelterek, insanı mutlu edecek yolların neler olduğu belirtilmiş; bunun yolları, devrin hükümdarına öğütler hâlinde gösterilmiştir. Eserde ahlak ve dinin önemi, devlet idaresi gibi konulara da değinilmiştir.

Aşağıdakilerin hangisi *Kutadgu Bilig*’den alınmış olamaz?

- A) Akıl senin için iyi ve yeminli bir dosttur. Bilgi senin için çok merhametli bir kardeştir.
B) Akıl süsü dil, dil süsü sözdür. İnsanın süsü yüz, yüzün süsü gözdür. İnsan sözünü dili ile söyler; sözü iyi olursa, yüzü parlar.
C) Bütün iyilikler bilginin faydasıdır. Bilgi ile göğhe dahi yol bulunur.
D) Akıl bir meşaledir. Kör için göz, ölü vücut için can, dilsiz için sözdür.
E) Aşk için ölümü göze alamayan, aşkını ziyan edecek kadar saftır.

2. (I) *Divanü Lügati’t-Türk*, Kaşgarlı Mahmut tarafından yazılmış bir sözlüktür. (II) Geçiş Dönemi eserleri arasında yer alır ve aruz ölçüsü ile yazılmıştır. (III) Eser, Araplara Türkçe öğretmek için Arapça kaleme alınmıştır. (IV) Eserin en arka sayfasında Türklerin yaşadığı yerleri gösteren bir harita vardır. (V) Eser aynı zamanda folklorik bir değere sahiptir.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. *Kul Hoca Ahmed, gaflet ile ömrün geçti;
Vah ne hasret, gözden, dizden kuvvet gitti;
Vah ne yazık, pişmanlığın vakti yetti;
Amel kılmadan kervan olup göçtüm ben işte.*

Bu dörtlüğün alıntılandığı eser aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) *Dede Korkut Hikâyeleri*
B) *Divanü Lügati’t Türk*
C) *Divan-ı Hikmet*
D) *Beng ü Bade*
E) *Haname*

4. (I) *Divan-ı Hikmet*, 12. yüzyılda Ahmet Yesevi tarafından yazılmış dinî, tasavvufî ve öğretici bir eserdir. (II) Dörtlüklerin her birine “hikmet” adı verilmiş ve bu hikmetler Orta Asya ve Anadolu’da yayılarak halkı derinden etkilemiştir. (III) Allah aşkı, peygamber sevgisi işlenen eserde aruz ve hece ölçüsü kullanılmıştır. (IV) Dörtlük ve beyitle yazılan eserin dili sadedir. (V) Eser Karahanlı Türkçesinin Azeri şivesiyle yazılmıştır.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. I. *Divanü Lügati’t Türk*, gramer kitabıdır.
II. *Kutadgu Bilig*, aruz ölçüsü ile yazılmış ilk eserdir.
III. *Divan-ı Hikmet*’te hece ve aruz ölçüsü birlikte kullanılmıştır.
IV. *Atabetü’l Hakayık*, “hakikatlerin eşiği” anlamına gelmektedir.
V. Genel olarak geçiş dönemi eserlerinde İslami etki görülür.

Numaralandırılmış açıklamaların hangisinde bilgi yanlışı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Siyasetname türünde bir eserdir. Devlet iyi bir şekilde nasıl yönetilir, sorusunun cevabı açıklanmaya çalışılmıştır. Akıl, adalet, ölüm gibi kavramlar alegorik olarak açıklanır. İslami kültürle Türk kültürünün iç içe olduğu eserde hem hece hem de aruz ölçüsü kullanılmıştır.

Bu parçada tanıtılan eser aşağıdakilerin hangisidir?

- A) *Kutadgu Bilig*
B) *Divanü Lügati’t-Türk*
C) *Muhakemetü’l-Lugateyn*
D) *Divan-ı Hikmet*
E) *Atabetü’l-Hakayık*

7. • Oğul dahı neylesün baba ölüp mal kalmasa
• Kara eşek başına uyan ursan katır olmaz
• Aç ne yemes, tok ne temes
• Agılda oğlak togsa arıkda otı öner

Yukarıdaki atasözleri hangi eserlerden alınmış olabilir?

- A) *Dede Korkut Hikâyeleri - Divan-ü Lügati't Türk*
B) *Kutadgu Bilig - Divan-ı Hikmet*
C) *Atabetü'l Hakayık - Garipname*
D) *Çengname - Mantıkut Tayr*
E) *Mizanül Evzan – Risaletü'n Nushiyye*

8. I. Dede Korkut Hikâyeleri, 12 hikâye ve bir ön sözden oluşmaktadır.
II. Dede Korkut Hikâyeleri, destandan halk hikâ-yeciliğimize geçişin ilk örneğidir.
III. Dede Korkut Hikâyeleri, Oğuz Türkleri arasın-da oluşmuş ve XV. yüzyılda yazıya geçirilmiştir.
IV. Tamamı manzum olan eserin dili oldukça sadedir.
V. Hikâyelerin Dresten ve Vatikan'da olmak üzere iki nüshası bulunmaktadır.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. İslamî Türk edebiyatının adı bilinen ilk şair ve düşünürü Balasagunlu Yusuf Has Hacib tarafından yazılmıştır. Dört ana karakter arasında geçen diyaloglardan oluşmaktadır. Eserdeki bu dört ana karakterin her birinin belirli bir sosyal rolü vardır ve her biri belirli bir değeri temsil eder.

Ay Toldı, Ögdülmüş ve Odgurmuş adlı kahra-manların alegorik olarak ele alındığı bu eser aşağıdakilerden hangisidir?

- A) *Divanü Lügati't-Türk* B) *Kutadgu Bilig*
C) *Atabetü'l-Hakayık* D) *Divan-ı Hikmet*
E) *Makalat*

10. Talas savaşıdan sonra Türkler kabileler halinde Müslüman olmaya başlamıştır. Karahan Devletinin hükümdarı Saltuk Buğra Han zamanında İslami-yet resmi din olarak kabul edilmiştir. Bu tarihten sonra İslam'a dair eserler vermeye başlanmıştır. Türkler, İslamiyet'i IX. ve X. yüzyıllarda kabul etmeye başlamışlardır. XI. yüzyılın başlarında da İslam'ın etkisinde ilk edebi ürünler verilmiştir. İşte XI. yüzyıldan başlayıp XIX. yüzyılın ortalarına kadar süren bu dönem "İslamiyet Etkisindeki Türk Edebiyatı" başlığı altında incelenmekte.

Aşağıdakilerden hangisi bu dönemde verilen eserlerden biri değildir?

- A) *Dede Korkut Hikâyeleri*
B) *Kutadgu Bilig*
C) *Kamus-ı Türkî*
D) *Divanü Lügati't-Türk*
E) *Divan-ı Hikmet*

11. Kızıl sarığ arkaşıp
Yipkin yaşıl yüzkeşip
Bier bier kerü yürkeşip
Yalnguk anı tanglaşur

Yukarıda bir örneği verilen Destan Dönemi Türk şiirinin örneklerine ilk kez rastlanan edebî eser aşağıdakilerden hangisidir?

- A) *Kutadgu Bilig*
B) *Göktürk Yazıtları*
C) *Divan-ı Hikmet*
D) *Atabetü'l-Hakayık*
E) *Divanü Lügati't-Türk*

12. *Atabetü'l-Hakayık*'la ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Giriş bölümünde aruz ölçüsü ve kaside nazım biçimi vardır.
B) Yusuf Has Hacib tarafından 12. yüzyılda kale-me alınmıştır.
C) Ayet ve hadislerle dayandığından dili geçiş dönemine göre ağırdır.
D) Fazilet, cömertlik, iyilik gibi kavramlar açıklan-mıştır.
E) Beyit dizilişi mesnevi biçiminde oluşturulmuş-tur.

Halk Şiiri / Anonim Halk Şiiri

1. Genellikle hece vezninin 7, 8 ve 11'li kalıplarıyla kıtalar hâlinde söylenir. Ezgilerine göre sınıflandırılabilir. Deyiş, koşma, semah, tatyan, barana, zeybek, horon, halay, bar, bengi, sallama, güvende, oyun havası, karşılama, ağırlama, peşrev, teke zortlatması, gakkili havası, dımıdan bu sınıflandırma ile ayrıldığı türlerden bazılarıdır.

Bu parçada sözü edilen nazım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mânî   B) Türkü   C) Semai
D) Ninni   E) Ağıt

2. Can evimden vurdu felek neyleyim
Ben ağlarım çelik teller iniler
Ben almadım toprak aldı koynuna
Yârim diyen bülbül diller iniler

Bu dördlük aşağıdaki anonim halk edebiyatı ürünlerinden hangisine ait olabilir?

- A) Mânî   B) Türkü   C) Ninni
D) Ağıt   E) Tekerleme

3. Pınar başından bulanır
İner ovayı dolanır
Sende çok hâller bulunur
Dağlar duman olur
Hâlim yaman olur
Ben yâri görmesem
Hâlim yaman olur yâr yâr

Bu şiiirden yola çıkılarak türkû ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Nakarata yer verilmiştir.
B) Hece ölçüsü kullanılmıştır.
C) Sade bir dil kullanılmıştır.
D) Bentten oluşmuştur.
E) Lirik konu işlenmiştir.

4. Telgrafın tellerine kuşlar mı konar
Herkes sevdiğine böyle mi yanar

Gel yanıma yanıma da yanı yanı başıma
Şu gençlikte neler geldi garip başıma

Telgrafın tellerini arşınlamalı
Yâr üstüne yâr seveni kurşunlamalı

Gel yanıma yanıma da yanı yanı başıma
Şu gençlikte neler geldi garip başıma

Bu şiirin nazım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mânî   B) Destan   C) Şarkı
D) Türkü   E) Semai

5. Sözlü manzum verimler :
1- Destan
2- Mânî
3- Koşma

Sözlü tiyatro verimleri :
4- Karagöz
5- Meddah

Sahibi bilinmeyen sözlü ürünleri üç kategoride toplayan bir edebiyat araştırmacısı sınıflamasında numaralanmış türlerin hangisinde yanlışlık yapmıştır?

- A) 1   B) 2   C) 3   D) 4   E) 5

6. Yara sızlar
Ok değmiş yara sızlar
Yaralının hâlinde
Ne bilsin yarasızlar

Bu mâninin türü aşağıdakilerin hangisidir?

- A) Kesik mânî   B) Düz mânî
C) Artık mânî   D) Yedekli mânî
E) Karşılıklı mânî

7. Gökte yıldız oynuyor
Gözüm yavruma doymuyor
Ellerde yavruma doymuyor
Ellerde yavru çok amma
Benim yavrum uyumuyor

**Bu dizeler anonim halk edebiyatı nazım türle-
rinden hangisine ait olabilir?**

- A) Mâni B) Türkü C) Ninni
D) Ağıt E) Tekerleme

8. I. Belirli bir ezgiyle söylenen nazım biçimidir.
II. Genellikle 7'li, 8'li ve 11'li hece ölçüsüyle söy-
lenir.
III. Beyit ve kavuştak olmak üzere iki bölümden
olmuştur.
IV. Aşk, sevgi, hasret, ölüm, ayrılık gibi konular
işlenmiştir.
V. Halk arasında yöreden yöreye söyleyişte farklı-
lıklar gösterir.

**Numaralanmış cümlelerin hangisinde türkü
nazım biçimiyle ilgili bir bilgi yanlış bulunmak-
tadır?**

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. I. Anonim halk edebiyatı ürünüdür.
II. Bentler ve tekrar eden kavuştaklardan oluşur.
III. Lirik ve pastoral konular işlenir.
IV. Divan edebiyatındaki karşılığı şarkıdır.
V. Türküde asıl konu kavuştak bölümünde söylenir.

**Numaralanmış cümlelerde türkü ile ilgili veri-
len bilgilerden hangisi yanlıştır?**

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Ağlarım çağlar gibi
Derdim var dağlar gibi
Ciğerden yarıyım
Gülerim sağlar gibi

**Bu dördüzlüğün uyak çeşidi aşağıdakilerin hangi-
sinde doğru verilmiştir?**

- A) Yarım B) Tam C) Zengin
D) Tunç E) Cinaz

11. Yârim İstanbul'u mesken mi tuttun
Gördün güzelleri beni unuttun
Sılaya dönmeye yemin mi ettin

Gayrı dayanacak özüm kalmadı
Mektuba yazacak sözüm kalmadı

Yârim sen gideli yedi yıl oldu
Diktiğin fidanlar meyveye durdu
Seninle gidenler sılaya döndü

Gayrı dayanacak özüm kalmadı
Mektuba yazacak sözüm kalmadı

**Bu dizelerin biçim özellikleri incelendiğinde
aşağıdaki şiir biçimlerinden hangisine ait
olabilir?**

- A) Mâni B) Türkü C) Semai
D) Varsağı E) Koşma

12. Uzaktır seçilmiyor
Gönüldür geçilmiyor
Gönül bir top ibrişim
Dolaşmış açılmıyor

**Yukarıdaki dördlük anonim halk edebiyatı ürün-
lerinden hangisine aittir?**

- A) Mâni B) Türkü C) Ağıt
D) Tekerleme E) Ninni